

Alan Rijks: 65 golfbanen in 25 jaar

Van mooie hoekjes op De Batouwe tot de parel van Texel

Alan Rijks (53) is dit jaar 25 jaar golfbaanarchitect en Senior member of the European Institute of Golf Course Architects. Alan startte na zijn studie landschapsarchitectuur zijn carrière op 27-jarige leeftijd bij de firma De Ridder BV. De praktijkervaring die hij daar opdeed, vormde een goede voedingsbodem voor zijn kennis van aanleg en onderhoud van golfbanen. Een jaar later meldde Alan zich bij golfbaanarchitect 'baron' Paul Rolin: de liefde voor het golfspel had hem definitief doen besluiten golfbaanarchitect te worden.

Auteur: Broer de Boer

Inmiddels dragen circa 65 golfbanen de signatuur van Alan Rijks. De Batouwe, onlosmakelijk verbonden met Frans Kind, was zijn eerste zelfstandige project. Thans is het vooral de Texelse Golfbaan die zijn aandacht heeft.

Vasthoudendheid

Wat vindt Alan zo bijzonder aan dit vak? 'Ik heb natuurlijk de tijd mee gehad in de roaring eighties, de periode van sterke groei van het aantal golfers en golfbanen. Maar het leuke in dit vak is vooral de vasthoudendheid waarmee initiatiefnemers een baan willen bouwen, de gedrevenheid. Je wilt niet weten welke kosten en moeite, zweet en slapeloze nachten dergelijke personen zich moeten getroosten.' Daarom is ook het vak golfbaanarchitect geen sinecure. 'Want', zo zegt Alan, 'het zijn altijd lange processen waar men je bij betreft.'

Mooi hoekje op De Batouwe, Alan Rijks eerste zelfstandige golfproject.

De linkscourse van de Texelse Golfclub (1994).

Lang traject

‘Neem de recente uitbreiding met negen holes op Texel’, vervolgt Alan. ‘Voor de uitbreiding naar 18 holes werd circa zestien jaar geleden de toestemming aangevraagd. In januari 2013 zijn we begonnen met de realisatie en nu zijn we bijna klaar met de werkzaamheden. Maar dat geeft niet! Voor mij blijven de positieve punten, de vreugde van het ontwerpen en het resultaat van de aanleg het meest overheersen in mijn vak. Bij mijn werkzaamheden heb ik veel gehad aan mijn studie landschapsarchitectuur. Dan denk ik vooral aan aspecten als milieu, gevoel voor realisatie van zichtlijnen, plantenkennis, kennis van natuurontwikkeling en de vaardigheden om een landschap karakter te geven. Mijn drive is om een golfbaan, wanneer het landschap dat toelaat, verschillende ‘kamers’ te geven, met ieders hun eigen karakter.’

Realisatie Batouwe

De realisatie van golfbaan De Batouwe was zijn eerste zelfstandige golfproject. ‘Dat komt vooral doordat ik in een uiterst vlak polderlandschap een golfbaan kon realiseren met veel reliëf. Rijkswaterstaat had namelijk grote hopen aan de kant gezette baggerspecie ter beschikking. De eigenaar van deze grond, de heer Van der Kamp, en hoofdgreenkeeper Frans Kind wilden met dit concept een ander type golfbaan bouwen in Nederland. Ik was overigens ook de eerste golfbaanarchitect die juist daar met een nieuw aspect

kwam op golfbanen. De tot dusverre standaard steile taluds voor de watergangen gaf ik op De Batouwe een veel zachtere helling. Hierdoor waren ze afwisselend nat en droog, waardoor zich hierop een prachtige natuur ontwikkelde. De Batouwe was trouwens ook de eerste Committed to Green (GEO)-baan van Nederland. ‘Natgras’ noemden de Batouwse greenkeepers die plekken, als ze die moesten maaien. Ze vormen nu mooie hoekjes op De Batouwe, waarvan de golfers kunnen genieten. En dat Amsterdam-Rijnkanaal waaraan De Batouwe ligt? Daar had ik wel wat mee; ik heb het gebruikt om de golfbaan een extra stuk belevingswaarde te geven. Bewust heb ik er rekening mee gehouden dat de golfers de schepen in het kanaal kunnen zien varen. Dat heb ik overigens ook op andere banen aan dit kanaal toegepast: die van golfbaan Old Course Loenen en Golfcentrum Weesp.’

Beperkingen in architectuur

Alan Rijks is natuurlijk een kind van de Nederlandse architectengeneratie die in een doorgaans vlak landschap golfbanen ontwerpt. Alan: ‘Qua architectuur kenden we tot dusverre de vele mooie oude banen gebouwd in prachtige landschappen, ruwweg de vijftien ‘oude’ clubs. Maar er kwam behoefte aan meer golfbanen. En dat leidde tot de noodzaak om vanuit vlakke landschappen en doorgaans rechthoekige percelen een golfbaan te creëren. De grondwaterstand en de benodigde hoeveelheid grondaanvoer vormen

altijd de limiterende factor. Om reliëf aan te kunnen brengen, heb je veel grond nodig en daarnaast bepalen ook de tijd die de exploitant wil uittrekken voor aanleg en de *grow in* of je écht iets bijzonders van je opdracht kunt maken. Maar elke golfbaanarchitect, ook ik, droomt ervan om ooit nog eens een linkscourse in een ongerept duinlandschap te mogen aanleggen. We hebben inmiddels al over zo’n terrein gelopen in Nederland en er is grote kans dat dat zal lukken.’

Linkscourse

De linkscourse van de Texelse Golfclub (1994) is wat dat betreft helemaal zijn ‘kindje’. Sinds er zestien jaar geleden toestemming kwam voor de realisatie van het gehele plan, is er schrale grond verzameld. Alan Rijks: ‘De Texelse nam zo’n 85.000 kubieke meter schrale grond in opslag voor verwerking. Die grond werd afgegraven voor de ontwikkeling van het natuurgebied Utopia.’ De uitbreiding is voor Alan een bijzondere klus geweest: ‘Ik heb twee *shapers* gekozen op basis van hun vakmanschap: een Fries met een bulldozer en een Limburger met een kraan. Weliswaar zet ik in gps de hoogtelijnen uit, maar ik ben de golfbaanarchitect die te velde belangrijke aanwijzingen geeft aan de machinisten waarbij de gps weer wordt uitgezet. Ik ben dus met beiden een tijdlang door de duinen gelopen, zodat ik ze kon laten zien wat mooi en lelijk is op een golfbaan. Zo kregen deze vaklui plezier in het werk en maakten ze ‘bulten en gaten’ die soms nog 20 procent mooier waren dan ik gehoopt had. Weer en wind hebben vervolgens de gelegenheid gehad met ‘onze’ creatie te spelen.’

Bezanden

Op de Texelse vormde ook het bezanden een behoorlijke kostenpost, want het plaatselijke fijne zand was ongeschikt voor gebruik voor de toplaat. De aanvoer van geschikt zand vond dus per schip plaats. Op de fairways is nog voor de *hydroseeding* Texelse drijfmest over de fairways gereden. ‘Om verstuiven tegen te gaan’, aldus Alan. ‘Ook hebben we helmgras aangeplant, om daarmee zand van de kunstmatig gebouwde duinen te fixeren. Deze vegetatie moet overigens regelmatig met zout zand overstoven worden om zich te kunnen handhaven.’ Helaas kun je ook op de linkscourse van de Texelse Golfclub niet op zee uitkijken. Alan: ‘Wat dat betreft blijven de 1e en de 3e hole van de Domburgsche Golfclub uniek. Op de Texelse was er een teebox of green op een hoogte van 16 meter nodig geweest om over de duinen de Noordzee te kunnen zien...’

11e hole par 4 van 345 m.

12e hole par 3 van 137 m.

Alan Rijks ziet een werkbezoek aan de Texelse Golfbaan echt als een dagje uit: 'Ik neem altijd de eerste veerboot en ga met de laatste terug. Ook bij de Texelse zie ik dat de initiatiefnemer, Iwan Groothuis, zo gedreven is. Het mooie is dat weer en wind helpen een mooie baan te maken. Het vormingsproces heeft iets weg van de Tralee Golf Club in Ierland. Het is nu aan de hoofdgreenkeeper Hans Witte en zijn team om de baan zijn karakter te geven. Dat zal niet makkelijk worden, aangezien er veel verschillende grassoorten gebruikt worden om het natuurlijke karakter na te bootsen.'

Ontwikkelingen in golf

In de golfbaanarchitectuur ziet Alan Rijks twee ontwikkelingen bij nieuwbouw en renovatie. 'De eerste is de aanpassing van de totaalvorm van de holes', zegt Alan. 'We bouwen de fairways tegenwoordig iets minder breed, terwijl de roughzones aan de zijkanten omhoog lopen, met daarachter watervoerende sloten. Die min of meer holle aanleg van de fairways dient twee doelen: geslagen ballen rollen meer naar binnen en je kunt de golfbaan binnen een uur na een heftige regenbui weer droog hebben. Dat betekent dat je afvoerputten moet aanleggen voor het water. Golfbaan Liemeer (2006) is daarvan een goed voorbeeld. Het water vangt men daar overigens op voor berekening. Dit concept heeft alles te maken met de uitspraken van meteoroloog Olga van Leur. Haar weeranalyse is dat buien in de toekomst steeds frequenter en heftiger worden. Je moet dus nu al inspelen op iets wat over tien jaar evident wordt op de golfbaan; denk ook aan beperkingen in het gebruik van

beregeningswater. Het maakt de aanleg echter circa 15 procent duurder.'

Twaalf holes

De tweede ontwikkeling die Alan signaleert, is dat de 50-plussers van nu die 18 holes lopen, de spelers zijn die straks alleen maar 9 holes willen of kunnen lopen. 'We zien daardoor dat er weer belangstelling komt voor het aloude 12-holes concept', zegt Alan Rijks. 'Jack Niklaus propageert dat bijvoorbeeld ook. 'Tijd is de vijand van golf', zegt deze. Golfbaan De Dommel was de eerste golfbaan waar vele jaren terug dit concept al werd toegepast. Doordat het clubhuis daar midden op het terrein staat, konden in dit concept drie lussen worden gespeeld, te weten hole 1 t/m 3, hole 4 t/m 6 en 7 t/m 12, waarvan de teeboxes en de laatste green van de lussen bij het clubhuis uitkomen. Ten opzichte van het concept out-in*) is dit aantrekkelijk, zowel voor kijkers op het terras als voor het gebruik van consumpties in de horeca. Iets dergelijks heb ik op Golfclub Princenbosch ook gerealiseerd. Deze nieuw op te zetten golfbaan (1989) heb ik uiteindelijk gewonnen als golfbaanarchitect omdat de 1e, de 9e, de 10e en de 18e hole bij het clubhuis/terras waren gesitueerd. Terwijl de andere golfbaanarchitect de 9e hole op het verste punt had liggen, zoals op heel ouderwetse banen. Bij de uitbreiding van de golfbaan naar 27 holes, 15 jaar later, hebben we de start en finish ook bij het clubhuis kunnen realiseren. Ik heb veel respect voor de eigenaren, de familie Beenackers, die vanuit de situatie van agrarisch ondernemer een toekomstvisie ontwikkelden om zich op golf te richten. Een echt familiebedrijf

'We zien dat er weer belangstelling komt voor het aloude 12-holes concept', zegt Alan Rijks.

dus, waar mevrouw Beenackers zelf nog in de keuken stond. Leuk is dat enthousiasme van initiatiefnemers, dat men kan genieten van kleine en grote concepten en de volhardendheid heeft om iets te willen realiseren.'

* Out-in: Bij veel oude golfbanen heb je nog steeds dat men start bij het clubhuis en naar het verst afgelegen punt van de baan gaat, vaak de 9e hole (out), waarna men weer terug speelt naar het clubhuis (in).

Stuur dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-4072>